

En åländsk affärsbank föds

08.05.2019

Kom, låt oss teckna våra aktier där på lövängen

1918

De var fem sjökaptener, en skeppare och sex bönder. Senare har de kallats De tolv apostlarna. Men när den här berättelsen börjar 1918 är deras gemensamma epitet finströmare, stolta medlemmar i Finströms lantmannagille. Varför står de där och samtalar på en löväng mellan Åttböle och Emkarby cirka 20 kilometer norr om Mariehamn? Förklaringen är att gruppen befinner sig på en sedvanlig gilleutflykt. Inget konstigt med det. Vad är det som händer? Det ser ut som om bonden Johannes Eriksson tar fram ett papper. De andra samlas runt Eriksson. Låt oss smyga oss närmare. Papperet är tydligen en lista. Man skriver i tur och ordning på listan. Stämningen bland de tolv verkar vara upprymd. Kanske beror deras upprymdhet på att återföreningen med Moder Svea hägrar? Kanske beror den på att de där på lövängen tecknar de första 500 aktierna i den blivande Ålands Aktiebank?

Även om våra tolv apostlar kände på sig att de skulle glida in i historieböckerna som stiftarna av Ålandsbanken kunde de knappast ana att vi nu 100 år senare undrar varför de valde att ställa sig på en löväng för att teckna sina aktier - ett stabilt bord skulle väl ha gjort övningen en smula enklare? Det finns en sannolik förklaring, nämligen hemlighetsmakeriet. Trots att gillet mötesprotokoll från den tiden har gått förlorade kunde författaren Georg Kåhre omkring 1943 intervjua

en sagesman som deltog i den första aktieteckningen. Kåhre skrev då Ålandsbankens första historik Ålands Aktiebank 1919-1944 och nu låter vi honom själv beskriva det hysch-hysch som antagligen föranledde gilleutflykten:

Att initiativtagarna inledningsvis insvepte sig i en viss sekretess i det inledande skedet, berodde sannolikt på att de hyste oro för att de mäktiga storbankerna med filialer i Mariehamn skulle motarbeta projektet; att den hävdvunna misstron mot "Mariehamns-finansen" i viss mån spelade in, kan gott tänkas.

För att vi verkligen ska förstå vad Kåhre syftar på måste vi gräva djupare och bredda vårt perspektiv. Vi låter Kåhres ord leda oss vidare:

Beträffande initiativet och initiativtagarna må ännu en omständighet observeras - säkert den intressantaste. Ålandsfrågan var som känt det stora åländska livsproblemet anno 1919 och flere av stiftarna deltog aktivt i folkrörelsen.

Sanningen om Ålandsbanken

100 berättelser genom 100 år

Joakim Enegren

Med bidrag av Annika Lundqvist, Leo Löthman och Teo Tuominen.

Illustration: Anouk de Vries